

Tas Latweefchu draugs.

1842. 10 Septbr.

37ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Peterburgēs. Warren' leela wehtra tur 27^{tā} August plohstjahs, isphostija leelu pulku tiltu, zittus mas, zittus dauds; bet wiffleelaka skahde notikke pee ta leela Peterburgēs tilta, kas no waffaras=dahrfa eet us Peterburgt paschu, to rahwe pa wiffam no weetas, israhwe tam zittus plohtus un scheem noplehse galdus. Nema=uppē zittas laiwas gabje dibbenā: weena peekrauta ar Keegeleem, 7 ar malku u. t. j. pr. Weenu wihru, kas bes airehm laiwā palizzis, wehl laimigi isdewahs glahbt. Dauds ehkahn, tā arri wiffaugstakas karra=teefas nammam wehtra nomette dselles plahtes no jumta, zittas til rahwe walkā. Us zikkadelles tohrna salausija to garru kahrti, kam to sijnju=autu uswelk. Dahrfsōs israhwe dauds kohkus ar saknehm, tā fewischki: 50 tanni Keisera pils dahrfa, ko nesauz Katrinh=muischu, un leelu leelu pulku tannis fallās tur apkahrt. Weenu Kreewu, kas Wassil=fallā kahdā nammā bija kappis us jumtu, tahs walkā rautas plahtes arzeetinahrt, wehtra neschehligi nomette pee semmes un winnam galwu breefmiigi eewainoja.

Is Rihges, Kahds brihnischks Deews brihscham parahdahs, schehlodams un glahbdams, to mehš schē ne fenn no jauna effam peedshwojuschi. Brauze 28^{tā} August diwi fungi wehlā walkarā ar fuhrmannu no Rihges us Ahgelskalnu. Us to dambju nahkuschy, kas gan trihs affis augstamā buhs, tumfibas deht jau wairs zekku ne warreja redseht; nahze zitti ratti pretti, fuhrmannis, knaschi braukdams, gribbeja isgreest, bet raug' — smaggi ratti ar abbeem sirgeem un ar teem trim zilwekeem no augsta dambja nogahsahs leija, fungi iskritte, bet — flawehts Deews! tanni pussē blakkam pee dambja stahweja stipra dahrfa sehta, kas ne tahwe neds rattus neds sirgus uskrist zilwekeem. Un us tahdu wihsi irr notizzis, ka arri neds sirgeem, neds ratteem zitta skahde ne notikke, ne kà scheem deklā fikne pahtruhke. — Lai nu gan neds kungeem, neds fuhrmannam fakls lausts, tatschu labbi gan buhtu, kad sehtinu kahdu liktu pee dambja mallas, un — laudis us preekshu to ne aplaupitu, malkas deht.

Is Warfchawas. Augsti zeenigs Keisers irr weenu Pohu wihru, kas Jwan Rowalkowski wahrda, apdahwinajis ar sudraba gohda sijnmi, tapehzy, ka tas tanni pilssehta Katschjejowa, sawu paschu dshiwibu ne behdadams, no degdama namma is paschahm leesmahm zittu wihru un scha feewu isglahbis.

G r a h m a t a s,

to Jahnis Ohsolinsch un winna zeenigs mahzitajs weens ohtram laiduschi par
to leelu sinnaschanu,

fà buhs behrnus audseht.

Peekta grahmata.

Jahnis mahzitajam fuhds par sawu seewas mahti.

Rà nabbags ubbadinsch atkal nahku pee Juhsu durwim, zeenigs schehligs mahzitajs, padohma dahwaninu ar leelu luhgschanu luhgdams. Bet to jau sinnu, fà welti neluhgschu wifs. Klauseit ween, fà irr ar manni. Tik ne, fà esnu fanihdejees ar sawu faimineezi, jau seewas mahtes wainu, kam wezzai irr sawa galwa un kas dohma, fà ar mannu dehlinu tàpat buhs darricht, fà ar saweem behrneem darrijusi preeksch kahdeem tschetredesmits gaddeem. Pirmais naids bij knuppitis! No pirma galla es ne ko par to nefazziju, bet kad to masnam weenadi bahse muttè, tad es luhdsu, lai nebahschoht wifs, gan behrns peetikshoht no mahtes, bet winna man pretti: ko es gan sinnoht no behrneem, fà tee ja-kohp; no tehwi tehwi laikeem wiffi mahtes behrni tà kohpti, es nu laikam gan gudraks. Manna faimineeze, us mahtes pussi, ar manni tà fà firdijahs knuppischa deht.

Tas pars ar to behrnu, kad druszin leelaks jau ko dabbu ehst. Seewas mahte, iswahrijusi labbu teesu putras, tam dohd wiffu, woi behrns gribb, woi negribb. Kad wairs negribb, tad to peerunna, lai ehd, un to peebahsch pilnu, famehr kublinsch tufsch. Kad es falku: ko nu, wezza mahte, behrnu barrojeet fà tihteri, tad winna man pretti: fà tad behrns usaug s leels, kad nedabbu labbi ehst. Woi tas nu gan buhs teesa buht, ko seewas mahte falka? Un taf ta no feschchi behrneem ne-isaudsejust leelu, fà weenu paschu, mannu faimineezi, tee jltti wiffi masi tai jau apmirruschi. Isdohdeet, luhdsami, par to leetu sawu gudribu

Juhsu pateizigam Jahniam.

Sesta grahmata.

Mahzitajs pamahza Jahni, fà buhs dehla meefu apkohpt.

Schai reisè Tu, Jahni mihtajs, pee mannim peegahjis, kur Tew labbaki buhtu bijis pee daktera peeeet, jo mahzitaji dwehselehm kohpeji, dakteri meesai. Bet gluschi jau neatraujohs Tewim padohmu doht arri schinni leetâ, jo meesa un dwehsele sawâ kahrtâ tà, fà reeksts. Dwehsele kohdols, meesa tschaumala. Rà nu reeksta kohdols ne-isaug s lahgâ, kad tschaumala maitata, tik ko aismettu- fees, tàpat laikam ar meef' un dwehseli. Tas jau arri deewsgan redsams pasaulè. Kas ar brandwihnu sawas eekshas sapluzzina, woi ar maukahm sawu wesselibu apehd, tas sawu dahrgu dwehseli arri sagahna un samaita. Tehwam tadeht sawam behrnam jakohp meesa un dwehsele. Bet par meesas kohpschanu es Tew wairak newarru fazzicht, fà to, ko pee saweem behrneem esnu darrijis, un kas ar Deewa paligu israhbijahs labbi darrichts.

Patizzis man gauschi, fà Tu nedarrijis tà, fà dauds tehwi gan darra, kas tad wehl tà, fà fahl ween par saweem behrneem sinnaht, kad jau galwu druszin pazehluschi, bet fà Tu par sihdamaja kohpschanu jau behdajis un kahdu wahrdu par to aismettis. Man schkeet, fà no masatnes behrns jo wairak ja-peerauga. Behrniasch fà dehtinsch! Tu dahrsneeks gan sinni, fà ar scheem jadsihwo.

— Bet nu Tew isdohfchu sawu gudribu par to, kas Tewim firdi grausch. — Par to knuppiti man bij jafmeijahs, jo ar to man bijis tas pats krufts, bet sihdamajam tas Aiktums ween, jo wehderinu ar to tam faraudse un tam graises ween darra, tà ka wehl wairak brehz. Dauds, dauds Aiktaki ar to, ka behrnu tà peebarro pilnu. To Tu ar stipru leegschanu aisleedsi seewas mahtei; seewa patti deewsgan prahtiga Tewim klaufihis, lai es arri to tai nepeekoſdinatu wehl. To raugi, Jahni mihtajs, behrns pa wiffam ja-udse tà, ka no masahm deenahm mahzajs tahs mihtas Deewa dahwanas baudiht ar sinu, un ka firds tam peeteef ar masuminu arri. Kas to naw mahzijses, tas sawu muhschu ihstu laimi nepanahks wifs. Jo lai mihtajs Deews tam buhtu dewis Deews sinn zil leelas mantas, pildams jau nebuhs un pateizigs nebuhs arri. Ar sihdalu no mahtes kruhtim jau peesprahdsees, ar putru pehzak weenumehr peebarrohts pilns, tahds sawâs behrns buhs paehdis; pee grahmatas likts, lai mahzajs, us putras kublu ween dohmahs; par strahdneeku tizzis, kulle tam ne kad nebuhs leela deewsgan, un peetizzis pee neweena faimineeka naggus deewsgan palaidihis. Kahds mitteflis nu gan dwehselei tahdâ putrukungi? Usmett ween azzis tahdam; ko tu redsefi? Kauna leetas ween! Pee darba dsennams un fukkams, ka pa meegu ween dsihwodams, garschleeku ween gulleedams, paschâ Deewa nominâ schahwadams un snausdams tahds. Al lai Deews nedohd, Jahni mihtajs, ka Lawam dehlinam dwehselei tà samaita, meesu kohpoh aplam. Luhdsams, no Deewa puffes, nekauj bahbahm tahs walkas par wianu. Tu, dahrsneeks, gan sinni, ka zitteem stahdeem tauka semme ne mas nederr. Tâ arri zilwekam, kam dwehsele pahrstahdama Deewa debbes dahrsâ, nederr kad meesa ar schahs semmes taukumeem peesprahgstahs. Bet to Tu, dahrsneeks, arri sinnasi, ka stahdi jo smukki aug, jo tihru semmi turr no schahdahm tahdahm sahleh. Tapehz leezi wehrâ, ko Tewi mahzischu par to, kâ behrns tihrs un glihcs jaturr. Al, tu, schehlastibas Deews, ko muhsu laudis par to ne ko nebehda! Schuhpuli behrni gull eeksch saweem fahrneem, ka par gabbalu smird ween, un pehzak, kad jau eet kahjâs, tad par to ne weens ne ko nezistaisa, ka nowahrtijuschees kâ zuhkas dublids. Un taf ar zilweka behrneem irr kâ ar siweneem, jo schohs masga un turr tihrus, jo tee apfukkahs, jo tee suhdaini, jo tee sakruh. Laudis dohma, kad behrni festdeenâ pirti pehrti, tad deewsgan. Bet nè, behrns masgajams ifnorihsta, behrns ja-raddina tà, ka netihrooms pascham reebj leelâ reebshanâ, jo netihrooms meesai, kâ grehks dwehselei par pohstu ween. Es Tew warretu dauds wainas usrahdiht, kas zekahs no netihruma, bet buhs gan ar weenu paschu, ar ko muhsu laudis gan drihl wiffi behrni apmestii: kâschkis. Par to ne ko nerehkina un taf kâschkis dauds zilwekus apkauj ar wainahm un Aimmibahm, no kam ne par zilki nedohma, ka no kâschka effohc zehlschahs. Krihtama waina daudsreis no kâschka ween peesittahs un aplam naw nodseennama.

Ja tad Tu nu sawu dehlinu lihds schim wehl nebuhtu wifs turrejis jo tihru, tad luhdsams, no Deewa puffes, nemmees ne ween pats to darriht ar sawu behrnu, bet mahzi un skubbini wiffus, kam ween behrni, lai tohs turr tihrus un glihschi masgatus un apgehrbtus.

Wehl man ar Tewi jarunna par weenu leetu, par ko Tu man gan nebildejis, bet ko jau newarru gaeram laist. Woi naw tà, ka seewas mahte tawu deh-

linu ar weenu nehfa flehpi. To Tu winnai luhdsams jel nelauji. Panemt, lai panemm kahdureis flehpi, tas behnam nekaitchs, bet kad zaurahm deenahm un naktim to turr us rohlahm, tad behrnisch buhs nihzejs ween. Bet woi nu wezza mahce, woi zits kahds behrnu aukle, aukletajam Tu peekohdini, lai behrnu labbaki us kahdu drehbi leek semmê sehdeht woi wahrkitees, ne fà to us rohlahm nehfaht apfahrt. Pa semmi wahrtidamees tas dabbu sawus lohjeklifchus istaipiht, bet flehpi dauds nehfahts fakruhþ ween.

Zè nu manna gudriba par behrna meefas apkohpschannu, bet fà tad Tu par to ween manni bildejis un par dwehseles apkohpschannu ne mas? Woi Tu pee tahs pats ween jau ismahzijeas, jeb woi Tu us to schim brihscham ne mas wehl nedohmajis? Nakti jel par scho leetu arri kahdu wahrdinu

Lawam ustizzigam mahzitajam.

O.

Brahlu mihlestiba.

Preeksch kahdeem gaddeem Wahz'semmê kahdâ zeemâ, ne tahk no tahs pilsfehtas Halberstadt, bija tahda baggata plauschana druwâs un dahrsôs, ka strahdneeku ne peetikke, to Deewa swehtibu fanemt. Za deht no zitreem zeemeem tur apfahrt, fur tahda Deewa swehtiba ne bija, strahdneeki nahze schurp. Zà arri kahdam deewabihjigam lungam gaddijahs diwi jauni un stipri puifchi no kaiminu walstes, kas apnehmahs 4 neddelas winnam pa reisi kalpoht, ja tik winsch teem par to maksatu 15 dahlderus. Tas lungs brihnodams tohs jautaja: "Kapehþ tad ihsti 15 dahlderus un ne mas wairak, neds masak? Zè pee mums jau tik dauds ne makfa. Un fà sinnu, jeb tikkai schleetu, juhs arri gribbeseet pee manna galda pazeht?" Schee atbildeja: "Kà tad, zeenigs lungs, bet mums ihsti tik dauds waijaga un par to mehþ arri jums kreeti un ustizzami kalposim. Muhfu brahlis irr ismahzijeas ammatu un winsch nu gribb palikt par meisteri; bet wehl winnam 15 dahleri naudas truhkst. Pee mums scho gadd' druwâs tahdus fliktus auglus isdohd, ka ir muhsu wezzajs tehws pats eet algahdschôs un tad nu winsch mums wehlejis, lai preeksch brahta tohs 15 dahlderus nopelnam." Us to nu lungs teem atfazzija tà: "Klauseet, es gribbu redseht, fà juhs strahdaseet; un pehþ juhfu darba es jums to algu nolehmschu." "Lihkop!" tà tee diwi brahli atbildeja un tuhlin prohjam us tihruma. Pa wiffu to darba laiku winni bija tahdi muddigi, tahdi paklaufigi un tahdi ustizzami, ka lungam bij' ihsti preeks un luste us winneem nofkattitees. No rishteem winni bija tee pirnee us lauka un wakkards tee beidsamee, kas meeru mette. No tihruma pahrnahkufchi, winni wehl zittus waijadfigus darbus muifchâ pastrahdaja un tad tik mittejahs, kad zitti dsklâ meegâ jau fenn krahze. Kad tahs 4 neddelas bija pa gallam, tad tas lungs winnus fauze preekschâ un tà us winneem fazzija: "Zè jums irr tee 15 dahleri preeksch juhfu brahta un — tè wehl selta gabbals, 10 dahlderus wehrts; to dohdeet no mannas puffes sawam wezzam tehwan, un fakkeet, ka es winnam labbu laimi wehleju par tahdeem brangeem dehleem, un ka es katrà brihdi buhschu gattaws pehþ sawa spehka winnam palihdseht, kad winnam kahds truhkums pee=ees." (Sifr. 25, 1. 2.)

— 8 — n.

Lihds 8. Septbr. pee Nihges irr atnahkufchi 1083 fuggi un atsbraukufchi 931.

Brihw drikkseht. No Widsemmes Generalgubernementes puffes: Dr. C. E. Napierfsky.